

ARCHEOLOGIA POLSKI XXXIV, 1989

XXXIV-1

PL ISSN 0003-8180

POLSKA AKADEMIA NAUK
INSTYTUT HISTORII KULTURY MATERIALNEJ

Archeologia Polski

TOM XXXIV

Zeszyt 1
1989

WROCŁAW · WARSZAWA · KRAKÓW
ZAKŁAD NARODOWY IMIENIA OSSOLIŃSKICH
WYDAWNICTWO POLSKIEJ AKADEMII NAUK

<http://rcin.org.pl>

NAJNOWSZE WYDAWNICTWA INSTYTUTU HISTORII KULTURY MATERIALNEJ POLSKIEJ AKADEMII NAUK

- Andrzej Buko, Ceramika wczesnopolska. Wprowadzenie do badań, Ossolineum 1990, ss. 440, cena 16400 zł
- Halina Dobrzańska, Osada z późnego okresu rzymskiego w Igolomi, woj. krakowskie, cz. I. Materiały, Ossolineum 1990, ss. 180, cena 10000 zł
- Mirosława Drozd-Piasecka, Ziemia w społeczności wiejskiej. Studium etnograficzne wsi południowo-wschodniego Mazowsza (koniec XIX i XX wiek) (w druku)
- Andrzej Janeczek, Osadnictwo pogranicza polsko-ruskiego (woj. białskie) od schyłku XIV do początku XVII wieku (w druku)
- Zbigniew Kobyliński, Struktury osadnicze na ziemiach polskich u schyłku starożytności i w początkach wczesnego średniowiecza, Ossolineum 1988, ss. 240, cena 600 zł
- Henryk Mamzer, Studia nad metalurgią żelaza na terenie północno-wschodniej Bułgarii we wczesnym średniowieczu, Ossolineum 1988, ss. 204, cena 440 zł.
- Wanda Mossakowska, Dagerotypy w zbiorach polskich. Katalog, Ossolineum 1988, ss. 488, cena 1500 zł
- Andrzej Niewęglowski, Cmentarzysko kultury przeworskiej w Garwolinie, woj. siedleckie (w druku)
- Anna Rutkowska-Płachcińska, Materialne warunki bytu ubogich w miastach późnośredniowiecznych na zachodzie Europy, Ossolineum 1988, ss. 112, cena 240 zł
- Andrzej Pośpiech, Majętności na sprzedaż. Szlachecki handel ziemią i przemiany struktury majątkowej w powiecie kaliskim w latach 1580-1655, Ossolineum 1989, ss. 277, cena 1300 zł
- Praca zbiorowa (red. Zbigniew Bukowski), Forschungen zur Problematik der Lausitzer Kultur, Ossolineum 1988, ss. 314, cena 820 zł
- Praca zbiorowa (red. Sławoj Szynkiewicz), Poland at the 12th Congress of Anthropological and Ethnological Sciences, Ossolineum 1988, ss. 272, cena 400 zł
- Irena Turnau, History of Knitting before mass Production (w druku)
- Paweł Valde-Nowak, Etapy i strefy zasiedlenia Karpat polskich w neolicie i na początku epoki brązu, Ossolineum 1988, ss. 160, cena 600 zł
- Zenon Woźniak, Osada grupy tyńskiej w Podłężu, woj. krakowskie (w druku)
- Jolanta Wrońska, Archeologia w periodykach warszawskich w drugiej połowie XIX wieku, Ossolineum 1989, ss. 149, cena 400 zł

BIBLIOTHECA ANTIQUA

- Vol. XXI. Mariusz Mielczarek, Ancient Greek coins found in central, eastern and northern Europe, Ossolineum 1989, ss. 205, cena 1100 zł

BIBLIOTEKA ETNOGRAFII POLSKIEJ POD REDAKCJĄ MARII FRANKOWSKIEJ

- Nr 41. Zofia Szromba-Rysowa, Przy wspólnym stole. Z obyczajowości współczesnej wsi karpackiej, Ossolineum 1988, ss. 148, cena 290 zł
- Nr 42. Danuta Tylkowa, Medycyna ludowa w kulturze wsi Karpat Polskich. Tradycja i współczesność, Ossolineum 1989, ss. 130, cena 1550 zł
- Nr 43. Ryszard Tomicki, Ludzie i bogowie. Indianie meksykańscy wobec Hiszpanów we wczesnej fazie konkwisty (w druku)

POLSKI ATLAS ETNOGRAFICZNY POD REDAKCJĄ JANUSZA BOHDANOWICZA

- Zeszyty VII i VIII (w druku)

POLSKA AKADEMIA **Nie wypożycza się**
INSTYTUT HISTORII KULTURY MATERIALNEJ

Nie wypożycza się

ARCHEOLOGIA POLSKI

TOM XXXIV

ZESZYT I

1989

P 319

WROCLAW - WARSZAWA - KRAKOW - GDANSK - LODZ
ZAKLAD NARODOWY IMIENIA OSSOLINSKICH
WYDAWNICTWO POLSKIEJ AKADEMII NAUK

nie wyodrębnić się

ARCHEOLOGIA POLSKA

POŁSKA AKADEMIA NAUK
INSTYTUT HISTORII KULTURY MATERIALNEJ

Nie wypożycza się

SPIS TREŚCI

ARCHEOLOGIA POLSKI

TOM XXXIV

ZESZYT 1

1989

P 319

~~P 11 84~~

WROCŁAW · WARSZAWA · KRAKÓW · GDAŃSK · ŁÓDŹ
ZAKŁAD NARODOWY IMIENIA OSSOLIŃSKICH
WYDAWNICTWO POLSKIEJ AKADEMII NAUK

1990

Skład Komitetu Redakcyjnego:

ZBIGNIEW BUKOWSKI (redaktor), **MARIA DEKÓWNA** (z-ca redaktora),
ZBIGNIEW KOBYLIŃSKI (sekretarz), **WALDEMAR CHMIELEWSKI** (przewodniczący),
JAN DABROWSKI, **JAN KOWALCZYK**, **ROMUALD SCHILD**,
STANISŁAW TABACZYŃSKI (członkowie)

Adres Redakcji:

Instytut Historii Kultury Materialnej PAN
00-140 Warszawa, Al. Świerczewskiego 105
tel. 20-28-81 do 86, wewn. 138

Okładkę projektowali Alina i Leszek Kaćmowie

Redaktor Leszek Piątek

Redaktor techniczny Adam Przylibski

© Copyright by Zakład Narodowy im. Ossolińskich. Wydawnictwo. Wrocław 1990

Printed in Poland

PL ISSN 0003-8180

Zakład Narodowy im. Ossolińskich – Wydawnictwo. Wrocław 1990

Objętość: ark. wyd. 20; ark. druk. 15,50; ark. A₁ – 20,6.

Zam. nr 4106/89

Wrocławska Drukarnia Naukowa

SPIS TREŚCI

METODY I METODOLOGIA

Henryk Kobryń, Zastosowanie metody punktowej w badaniach wykopaliskowych szczątków kostnych konia (<i>Equus przewalskii f. caballus</i>)	7
The use of a scoring method in excavation works on remnants of horse (<i>Equus przewalskii f. caballus</i>)	11
Jerzy J. Langer, Fizykochemiczne metody analizy pozostałości pradziejowego dziegiarstwa	13
Methods of physicochemical analysis of the neolithic wood pitch	27
Małgorzata Daszkiewicz, Jerzy Raabe, Wyznaczanie temperatury pierwotnego wypalania ceramiki zabytkowej	29
Determination of the original firing temperature of ancient ceramics	37

STUDIA

Elżbieta Sachse-Kozłowska, Stratygrafia paleolitycznego stanowiska Piekary II	39
Stratigraphy of the palaeolithic site of Piekary II	54
Jacek Lech, O rewolucji neolitycznej i krzemieniarstwie. Część II. Wokół neolityzacji dorzeczy Wisły i Odry	55 ✓
On the neolithic revolution and flint working. Part II. On the neolithisation of the Vistula and Oder basins	120
Jerzy Fogel, Tadeusz Makiewicz, Nieznany „import” etruski z Kujaw	127
An unknown Etruscan „import” from Kujawy	157

DYSKUSJE I POLEMIKI

Andrzej Leligdowicz, Krzemionkowskie prawdy i resentymy Krzemionki	161
Wahrheiten and Ressentimente	170
Jerzy Bąbel, Z panem A. Leligdowiczem polemiki akt ostatni	173
Der Polemik mit Herrn A. Leligdowicz letzter Akt	178
Christopher Cumberpatch, The reconstruction of the organisation of prehistoric pottery production – an example from central France	179
Rekonstrukcja organizacji prahistorycznej produkcji garncarskiej – przykład ze środkowej Francji	191
Urszula Kobylińska, Zbigniew Kobyliński, Pottery types and modes of production: A comment on the paper „The reconstruction of prehistoric pottery production – an example from central France” by Christopher Cumberpatch (1989)	192
Typy ceramiki i sposoby produkcji: komentarz do artykułu Christophera Cumber-	

patcha „The reconstruction of the organisation of prehistoric pottery production – an example from central France”	197
Zenon Woźniak, On the programme of research on the Latenian Culture pottery (on the margin of the „Aulnat Programme”)	198
W kwestii programu badań nad ceramiką kultury lateńskiej (na marginesie programu Aulnat)	202

RECENZJE

Liv Helga Dommasnes, On hypotheses, inferences and man in Norwegian archaeology (Zbigniew Kobyliński)	203
Małgorzata Kaczanowska, Rohstoffe, Technik und Typologie der neolithischen Feuersteinindustrien im Nordteil des Flußgebietes der Mitteldonau (Andrzej Leligdowicz, Jolanta Malecka-Kukawka)	207
Horst Keiling, Parum, Kreis Hagenow. Ein Langobardenfriedhof des 1. Jahrhunderts. Materialhefte zur Ur- und Frühgeschichte Mecklenburgs (Jerzy Wielowiejski)	218
Jacques Thiriot, Les ateliers médiévaux de poterie grise en Uzège et dans Bas-Rhône. Premières recherches de terrain (Andrzej Buko)	223

KRONIKA

W piętą rocznicę śmierci Aleksandra Dymaczewskiego (Jan Żak)	231
II Międzynarodowe Sympozjum „Archeologia i ¹⁴ C”, Groningen, 7-11 września 1987 r. (Mieczysław F. Pazdur)	233
Radziecko-polskie spotkanie robocze poświęcone problemom neolitu w strefie nadbałtyckiej, Leningrad, 23-25 listopada 1987 r. (Zofia Sulgostowska)	237
Międzynarodowe Seminarium poświęcone stanowisku neolitycznemu w Bylanach, Liblice 6-10 kwietnia 1987 r. (Anna Kulczycka-Leciejewiczowa)	239
Konferencja „Geschichte und Kultur der mittelbronzezeitlichen Stämme Mittelueropas”, Bad Stuer, 19-23 października 1987 r. (Jan Dąbrowski)	241
III North European Symposium for Archaeological Textiles, York (Anglia), 6-9 maja 1987 r. (Jerzy Maik)	242

Sprzedaż periodyków, książek i czasopism (pojedynczych numerów) i w kartonach prowadzi księgarnie w/wydawnictwa:

Kyok 9, 50-106 Wrocław
pl. Armii Polskiej 1, 70-451 Szczecin
ul. Topolowa 24, 70-435 Gdańsk
ul. Piłsudskiego 131, 70-447 Łódź

Kupno zaś za rubieżami prowadzi w/wydawnictwa Wyróżkami: Osiatynin, Kyok 9, 50-106 Wrocław

OD REDAKCJI

„Archeologia Polski” jest wydawnictwem ciągłym, w którym zamieszczane są artykuły zawierające ujęcia ogólne, syntetyzujące, omawianych zagadnień. Publikujemy w nim prace z zakresu metodologii i metodyki badań archeologicznych oraz dyscyplin współpracujących z archeologią, a także studia dotyczące problematyki prahistorii ziem polskich na tle europejskim. Każdy zeszyt zawiera również dział polemik na tle europejskim. Każdy zeszyt zawiera również dział polemik i dyskusji oraz recenzje literatury polskiej i obcej, głównie archeologicznej, lecz również prac z zakresu dyscyplin z archeologią współpracujących.

Artykuły i recenzje przekazywane do druku w „Archeologii Polski” prosimy opracowywać według zasad opublikowanych w tomie XXVIII: 1983, z. 1, s. 239 i n. naszego periodyku.

Artykuły, recenzje i dyskusje prosimy przysyłać w oryginalnej formie drukowanej i w postaci kserokopii do redakcji w/wydawnictwa w/wydawnictwa:

ul. Krzywa 24/25, 00-526 Warszawa
Kyok Główny 4, 31-042 Kraków
ul. Krakowska 11, 20-109 Lublin
ul. Św. Marcin 69, 61-608 Poznań

Zamówienia na poszczególne czasopisma należy kierować do Biura Kierownictwa Prasy i Wydawnictw „Prasa Książki-Ruch”, ul. Towarowa 28, 00-598 Warszawa.

You can order our books and periodicals directly at the Foreign Trade Department of the Osiatynin Publishing House, Kyok 9, 50-106 Wrocław, Poland. No advance payment is required. Postage costs will be covered by the Publisher. Our bank account for foreign currencies: Wielkopolski Bank Krolowy, IV G/Wrocław, 339205-1078-151-5787.

WAŻNIEJSZE DOSTRZEŻONE BŁĘDY

Str.	Wiersz	Jest	Powinno być
5	12 d	Krzemionki	Krzemionki — Wahrheiten und...
5	11 d	Wahrheiten and...	

Archeologia Polski, t. 34, z. 1

Sprzedaż gotówkową naszych książek i czasopism (pojedynczych numerów i w kontynuacji) prowadzą księgarnie własne Wydawnictwa:

Rynek 6, 50-106 Wrocław
pl. Żołnierza Polskiego 1, 70-551 Szczecin
ul. Łągiewniki 56, 80-855 Gdańsk
ul. Piotrkowska 181, 90-447 Łódź

kupno zaś za zaliczeniem pocztowym umożliwia Księgarnia Wysyłkowa Ossolineum, Rynek 9, 50-106 Wrocław.

Nadto drogą sprzedaży za gotówkę lub za zaliczeniem pocztowym w wydawnictwa ossolińskie zaopatrują klientów księgarnie Ośrodka Rozpowszechniania Wydawnictw Naukowych PAN:

Pałac Kultury i Nauki, 00-901 Warszawa
ul. Św. Marka 22, 31-020 Kraków
pl. Wolności 7, I p., 50-071 Wrocław
ul. Mielżyńskiego 27/29, 61-725 Poznań
ul. Bankowa 14, paw. D, I p., 40-077 Katowice
pl. M. Curie-Skłodowskiej 5, 20-031 Lublin,

a także wszystkie księgarnie „Domu Książki”, w szczególności zaś księgarnie naukowe i placówki objęte patronatem Ossolineum:

ul. Krucza 24/26, 00-526 Warszawa
Rynek Główny 4, 31-042 Kraków
ul. Królewska 11, 20-109 Lublin
ul. Św. Marcina 69, 61-808 Poznań.

Zamówienia na prenumeratę czasopism należy kierować do Biura Kolportażu Prasy i Wydawnictw „Prasa-Książka-Ruch”, ul. Towarowa 28, 00-598 Warszawa.

You can order our books and periodicals directly at the Foreign Trade Department of the Ossolineum Publishing House, Rynek 9, 50-106 Wrocław, Poland. No advance payment is required. Postage costs will be covered by the Publisher. Our bank account for foreign currencies: Wielkopolski Bank Kredytowy, IV O/Wrocław, 359209-1078-151-6787.

Sprowadza gotówką naszych książek i czasopism (przyjętych numerów i w kontynuacji)
prowadzą księgarnie własne Wydziałami:

Rynek 2, 30-106 Wrocław
pl. Ścisłowiec Politechniki 1, 70-251 Szczecin
ul. Łagiewnicki 26, 80-822 Gdańsk
ul. Piotrkowska 181, 90-447 Łódź

Kupno zaś za załatwieniem pocztowym umożliwia Księgarnia Wydawnictwa Oświatowe, Rynek 2,
30-106 Wrocław.
Nadto drogą sprzedają za gotówkę lub za załatwieniem pocztowym w wydawnictwa oświatowe
zaopatrują klientów księgarnie Ośrodka Rozwoju Społeczeństwa Wydawnictw Naukowych PAN:

Pałac Kultury i Nauki, 00-901 Warszawa
ul. Św. Marka 22, 31-020 Kraków
pl. Wolności 7, 1 p., 30-071 Wrocław
ul. Mickiewicza 27/29, 61-722 Poznań
ul. Bankowa 14, paw. D, 1 p., 40-077 Katowice
pl. M. Curie-Skłodowskiej 2, 20-031 Lublin

a także wszystkie księgarnie „Domu Książki”, w szczególności zaś księgarnie naukowe i placówki
objęte patronatem Oświatowym:

ul. Krucza 24/26, 00-226 Warszawa
Rynek Główny 4, 31-042 Kraków
ul. Katedralna 11, 30-109 Lublin
ul. Św. Marcina 69, 61-808 Poznań

Zamówienia na prenumeratę czasopism należy kierować do Biura Księgarni Paryż
i Wydawnictw „Paryż-Książka-Ruch”, ul. Towarowa 28, 00-298 Warszawa.
You can order our books and periodicals directly at the Foreign Trade Department of the
Oświatowe Publishing House, Rynek 2, 30-106 Wrocław, Poland. No advance payment is
required. Postage costs will be covered by the Publisher. Our bank account for foreign
customers: Wiskopolaki Bank Kredytowy, IV O/Wrocław, 352509-1078-121-6787.

Arb. 288/90 k.p.
24 XII 90A.
<http://rcin.org.pl>

POLSKIE BADANIA ARCHEOLOGICZNE
POD REDAKCJĄ WITOLDA HENSLA

- Tom 27. Praca zbiorowa, Łączycza wczesnośredniowieczna, cz. II, Ossolineum 1989, ss. 153+teczka z dokumentacją fotograficzną, cena 750 zł
Tom 28. Witold Gumiński, Gródek Nadbużny. Osada kultury pucharów lejkowatych, Ossolineum 1989, ss. 192, cena 3300 zł
Tom 29. Anna Niesiołowska-Wędzka, Procesy urbanizacyjne w kulturze łużyckiej w świetle oddziaływań kultur południowych, Ossolineum 1989, ss. 165, cena 1200 zł
Tom 30. Elżbieta Kempisty, Zofia Sulgostowska, Osadnictwo paleolityczne, mezolityczne i paraneolityczne w rejonie Woźnej Wsi, woj. łomżyńskie (w druku)

STUDIA I MATERIAŁY Z HISTORII KULTURY MATERIALNEJ
POD REDAKCJĄ ZOFII KAMIENSKIEJ

- Tom LX. Andrzej Klonder, Napoje fermentacyjne w Prusach Królewskich w XVI-XVII wieku (produkcja – import – konsumpcja), Ossolineum 1989, ss. 199, cena 450 zł
Tom LXI. Praca zbiorowa (red. Maria Dembińska). Szkice z dziejów materialnego bytowania społeczeństwa polskiego, Ossolineum 1989, ss. 374, cena 4350 zł
Tom LXII. Agnieszka Samsonowicz, Łowiectwo w Polsce Piastów i Jagiellonów (w druku)

ARCHEOLOGIA POLONA

- Vol. XXV/XXVI, Ossolineum 1988, ss.255, cena 300 zł
Vol. XXVII, Ossolineum 1989, ss. 285, cena 390 zł
Vol. XXVIII (w druku)

ARCHEOLOGIA

- Tom XXXVIII, Ossolineum 1989, ss. 230, cena 11 000 zł
Tom XXXIX, Ossolineum 1990, ss. 264, cena 13 000 zł
Tom XL (w druku)

ARCHEOLOGIA POLSKI

- Tom XXXIII z. 1, Ossolineum 1988, ss. 240, cena 650 zł
Tom XXXIII z. 2, Ossolineum 1988, ss. 242, cena 1100 zł
Tom XXXIV z. 1, Ossolineum 1990, ss. 246, cena 10 000 zł
Tom XXXIV z. 2 (w druku)

ETHNOLOGIA POLONA

- Vol. 12, Ossolineum 1988, ss. 245, cena 500 zł
Vol. 13, Ossolineum 1988, ss. 274, cena 650 zł
Vol. 14 i 15/16 (w druku)

ETNOGRAFIA POLSKA

- Tom XXXII, z. 1, Ossolineum 1988, ss. 322, cena 380 zł
Tom XXXII, z. 2, Ossolineum 1988, ss. 191, cena 380 zł
Tom XXXIII, z. 1, Ossolineum 1989, ss. 313, cena 490 zł
Tom XXXIII, z. 2, Ossolineum 1989, ss. 232, cena 600 zł
Tom XXXIV z. 1–2 (w druku)

INVENTARIA ARCHAEOLOGICA POLOGNE

- Fasc. LVIII, Période romaine: les sépultures du village Zawada dép. de Tarnobrzeg par Bolesława Chomentowska et Jan Michalski, PWN 1988, PL 359-362 (12 feuilles), cena 70 zł

- Fasc. LIX, Néolithique, Civilisation des Amphores Sphériques en Cujavie par Mirosław Andrałój, Aleksander Kosko, Marzena Szmyt, PWN 1988, PL 363-368 (12 feuilles), cena 70 zł
- Fasc. LX, Période romaine tardive (Pruszcz Gdański 7) par Mirosław Pietrzak et Małgorzata Tuszyńska, PWN 1988, PL 369-373 (12 feuilles), cena 70 zł
- Fasc. LXI, Période romaine tardive et début de la période des migrations des peuples (groupe de Masłomacz) par Teresa Borodziej, Andrzej Kokowski, Wojciech Mazurek, PWN 1989, PL 374-378 (12 feuilles), cena 400 zł
- Fasc. LXII, Dépôts d'objets en bronze, type dit „Siniana”, par Wojciech Blajer, PWN 1989, PL 379-384 (12 feuilles), cena 400 zł
- Fasc. XLIII (w druku)

KWARTALNIK HISTORII KULTURY MATERIALNEJ

- Rok XXXVI, nr 1-4, PWN 1988, ss. 580, cena 630 zł
- Rok XXXVII, nr 1-4, PWN 1989, ss. 246, cena 280 zł
- Rok XXXVIII, nr 1-4 (w druku)

POLISH ARCHAEOLOGICAL ABSTRACTS

- Vol. 17, Ossolineum 1988, cena 190 zł
- Vol. 18, Ossolineum 1989, cena 250 zł

PRZEGLĄD ARCHEOLOGICZNY

- Tom 35, Ossolineum 1988, ss. 232, cena 920 zł
- Tom 36, Ossolineum 1989, ss. 275, cena 1700 zł
- Tom 37, Ossolineum 1990, ss. 238, cena 14000 zł

SPRAWOZDANIA ARCHEOLOGICZNE

- Tom XXXIX, Ossolineum 1988, ss. 400, cena 720 zł
- Tom XL, Ossolineum 1989, ss. 408, cena 1750 zł
- Tom XLI, Ossolineum 1990, ss. 396, cena 13500 zł
- Tom XLII (w druku)

10000- zł

R 10

BIBLIOTEKA

I
H
K
M

~~XXXXXXXXXX~~

CZYTELNIA P 319